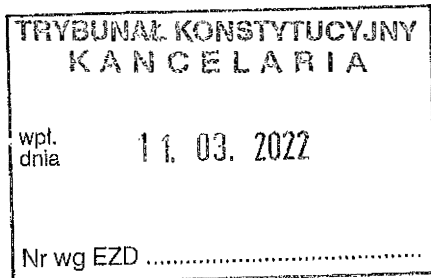

Warszawa, 4 marca 2022 r.

Trybunał Konstytucyjny

al. Jana Chrystiana
Szucha 12a
00-918 Warszawa

Skarżący: Z P

w zastępstwie:

radca prawny Krzysztof Jarzyński

adres dla doręczeń:

ul. Płocka 17 lok. 51A, 01-231 Warszawa

SKARGA KONSTYTUCYJNA

I. PRZEDMIOT SKARGI I OKREŚLENIE PODSTAW SKARGI KONSTYTUCYJNEJ

Działając w imieniu skarżącej Z P, której pełnomocnictwo składam do akt, na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 64 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 roku o Trybunale Konstytucyjnym (dalej „TKU”) niniejszym wnoszę o:

- 1) **stwierdzenie niezgodności przepisu art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji restrykcyjnych dotyczących nieruchomości, wydanych z naruszeniem prawa (dalej „USPDRep”) w zakresie w jakim decyzja, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, 3a i 4 USPDRep, oraz ostateczna decyzja właściwego organu wydana na skutek decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 3 USPDRep, zawierająca odmienne rozstrzygnięcie niż uchylona decyzja restrykcyjna, nie stanowią podstawy wznowienia postępowania cywilnego o zapłatę odszkodowania lub dotyczącego zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości przez lokatorów nieruchomości budynkowych odzyskiwanych z następującymi przepisami konstytucyjnymi: art. 45 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,**
- 2) zasądzenie zwrotu kosztów postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w trybie art. 72 ust. 2 TKU.

Wskazuję, że ostatecznym orzeczeniem, z którym skarżąca łączy naruszenie jej konstytucyjnych praw i wolności jest postanowienie Sądu Apelacyjnego w W z listopada 2021 r. wydane w sprawie o sygn. akt: w przedmiocie oddalenia zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w W z września 2021 r. (sygn. akt:) o odrzucenie skargi o wznowienie postępowania, opartej na podstawie wznowienia przewidzianej w art. 39 ust. 1 USPDRep (dalej „Orzeczenie”).

II. WSKAZANIE NARUSZONYCH KONSTYTUCYJNYCH WOLNOŚCI I PRAW SKARŻĄCEGO ORAZ SPOSOBU NARUSZEŃ

Skarżąca wskazuje, że Orzeczenie wydane na podstawie zaskarżonego przepisu art. 39 ust. 1 USPDRep naruszyło następujące konstytucyjne prawa i wolności skarżącego:

- a) art. 45 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. - poprzez **nierealizowanie gwarancji do sprawiedliwego/rzetelnego rozpatrzenia sprawy w przedmiocie wznowienia postępowania w kontekście zasady równości wszystkich obywateli wobec prawa i równego ich traktowania,**
- b) zasadę określoności prawa (art. 2 Konstytucji) - poprzez **sformułowanie skarżonego przepisu art. 39 ust. 1 USPDRep w sposób nieprecyzyjny i niejasny, a mianowicie wywołujący wątpliwości czy wskazany przepis ma zastosowanie do rozliczeń pomiędzy właścicielami budynku a osobami, które korzystały z ich budynku bez podstawy prawnej po wydaniu decyzji reprzywatykacyjnej (lokatorzy), czy rozliczeń pomiędzy beneficjentami decyzji reprzywatykacyjnej a Skarbem Państwa, czy też do obu ww. sytuacji naraz.**

III. KWESTIONOWANY PRZEPIS JAKO PODSTAWA OSTATECZNEGO ORZECZENIA O PRAWACH SKARŻĄCEGO

Kwestionowany przepis art. 39 ust. 1 USPDRep w jego opisanym wyżej znaczeniu legł u podstaw wydania przez Sąd Apelacyjny w W

Orzeczenia z listopada 2021 r. w sprawie o sygn. akt: , gdyż zgodnie z jego uzasadnieniem cyt. „Sąd Apelacyjny przychylił się do oceny sądu I instancji, że skarga Z P o wznowienie postępowania nie została oparta na ustawowej przyczynie wznowienia (...) warunkiem sine qua non możliwości wznowienia postępowania cywilnego na podstawie tego przepisu jest wcześniejsze zasądzenie przez sąd powszechny od właściwego statio fisci Skarbu Państwa odszkodowania lub wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości objętej działaniem dekretu (...) nie ma on zastosowania do rozliczeń pomiędzy właścicielami

budynku a osobami, które korzystały z ich budynku bez podstawy prawnej po wydaniu decyzji reprivatyzacyjnej (...) lecz do rozliczeń pomiędzy beneficjentami decyzji reprivatyzacyjnej a Skarbem Państwa w trybie art. 160 k.p.a. dotyczących okresu sprzed wydania decyzji reprivatyzacyjnej”.

IV. OSTATECZNY CHARAKTER ORZECZENIA

Stwierdzić należy, iż w przypadku będącym przedmiotem niniejszej skargi droga prawna została wyczerpana, gdyż po złożeniu przez Z P skargi o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem zaocznym wydanym przez Sąd Okręgowy w W z października 2012 r., sygn. akt: odrzuceniu ww. skargi postanowieniem Sądu Okręgowego w W z września 2021 r. (sygn. akt: z powołaniem na ww. brak podstaw prawnych do wznowienia postępowania, a następnie po rozpoznaniu złożonego zażalenia od rzeczonego postanowienia przez Sąd Apelacyjny w W i wydania Orzeczenia opisanego wyżej jest ono prawomocne i nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w W z września 2021 r. (sygn. akt:)

dowód: postanowienie Sądu Apelacyjnego w W z listopada 2021 r. (sygn. akt:

dowód: wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w W z października 2012 r., sygn. akt:

Od Orzeczenia nie została wniesiona skarga kasacyjna, gdyż ta nie przysługuje (uchwała Sądu Najwyższego z października 2021 r.

V. DOCHOWANIE TERMINU NA WNIESIENIE SKARGI KONSTYTUCYJNEJ

Ponieważ Orzeczenie jest orzeczeniem prawomocnym, termin do wniesienia skargi konstytucyjnej powinien liczyć się od dnia jego doręczenia.

Ze względu na fakt, że korespondencja w przedmiocie doręczenia Orzeczenia została odebrana w dniu 8 grudnia 2021 r., zatem termin do wniesienia skargi konstytucyjnej upływa z końcem dnia 8 marca 2022 roku.

dowód: elektroniczny dowód odbioru Orzeczenia przez Portal Informacyjny

UZASADNIENIE

STAN FAKTYCZNY

W dniu maja 2021 r. Z P wniosła do Sądu Okręgowego w W skargę o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt: z powództwa A D ,T D A J i M B przeciwko Z P o zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem zaocznym z października 2012 roku.

Wskazany wyżej wyrok zaoczny (nigdy nie doręczony wraz z pozwem stronie na adres zamieszkania) zasądził od skarżącej na rzecz powodów wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z lokalu usytuowanego w budynku w W , który to z kolei budynek niezgodnie z prawem (o czym będzie mowa dalej) powodowie lub ich poprzednicy prawni odzyskali z mocy decyzji Prezydenta m. W z dnia października 1998 roku nr .

Jako podstawę wznowienia postępowania skarżąca wskazała przede wszystkim na wydanie przez Komisję do spraw restryktacji nieruchomości ostatecznej decyzji nr stwierdzającej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 4 USPDRep, wydanie decyzji Prezydenta m. W z października 1998 roku nr dotyczącej uwłaszczenia powodów lub ich poprzedników prawnych na nieruchomości położonej w W w granicach dawnej hipoteki z naruszeniem prawa (tj. podstawę z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 roku o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji restryktacyjnych dotyczących nieruchomości , wydanych z naruszeniem prawa).

dowód: decyzja Komisji do spraw restryktacji nieruchomości ostatecznej decyzji nr

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku zaocznego poprzez oddalenie powództwa w całości podnosząc szereg merytorycznych argumentów w sprawie (nigdy nie analizowanych przez sąd).

Postanowieniem z września 2021 r. Sąd Okręgowy w W w punkcie 1 odrzucił skargę o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy w W wskazał, że skarga Z P podlegała odrzuceniu zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c., bo nie została oparta o rzeczywiście występujące ustawowe podstawy wznowienia postępowania tj. podstawa wznowienia postępowania, o której stanowi art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji restryktacyjnych dotyczących nieruchomości

, wydanych z naruszeniem prawa, dotyczy innej sytuacji niż ta, na którą powoływała się skarżąca.

Sąd okręgowy podzielił pogląd wyrażony w komentarzu pod red. Anny Dałkowskiej pt. „Szczególne zasady usuw w prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości , wydanych z naruszeniem prawa. Komentarz do wybranych przepisów”, w którym wskazano, że „Warunkiem sine qua non możliwości wznowienia postępowania cywilnego na podstawie komentowanego przepisu (art. 39) jest (oprócz wydania decyzji wskazanych w pkt. II komentarza) wcześniejsze zasądzenie przez sąd powszechny (odpowiedni wydział cywilny) od Skarbu Państwa (właściwego statio fisci) odszkodowania lub wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości objętej działaniem dekretu. Podstawą wznowienia postępowania mogą być dwa rodzaje wyroków sądów powszechnych: a) w sytuacji, gdy przed wydaniem decyzji reprivatyzacyjnej doszło do ustanowienia i wyodrębnienia odrębnej własności lokali, a Prezydent m. W nie uwzględnił tych lokali w decyzji reprivatyzacyjnej, beneficjent był uprawnio do złożenia pozwu do sądu, a sąd mógł zasądzić wyrokiem odszkodowanie od m. W albo od Skarbu Państwa (właściwego statio fisci) na rzecz beneficjenta; b) w sytuacji, gdy właściwy organ odmówił zwrotu nieruchomości, a następnie stwierdzono nieważność tej decyzji ze skutkiem ex tunc, beneficjen był uprawniony do złożenia pozwu do sądu, a sąd mógł zasądzić wyrokiem od m. W albo od Skarbu Państwa (właściwego statio fisci) na rzecz beneficjenta wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości.”. Sąd wskazał, że podobne wnioski można wysnuć po zapoznaniu się z uza nie ktu wskazanej ustawy (USP Rep), na które powołał się powód M na stronach: 3, 4 i 5 pisma z sierpnia 2021 r. (k. 64-66). W sprawie nie doszło do zasądzenia należności od Skarbu Państwa czy m. W , a od osoby, która zajmowała nieruchomość na rzecz osób, które powoływa., .. na tytuł prawny do nieruchomości na podstawie decyzji repr ej (lokatora). Zarówno podmioty, jak i przedmiot postępowania w sprawie są odmienne od tych, które mogą stanowić podstawę wznowienia postępowania z art. 39 ust. 1 wskazanej ustawy. Skarżąca nie była przy tym uprawniona do wniesienia skargi opartej o ten przepis i jej skarga była w tym zakresie niedopuszczalna.

Postanowienie sądu I instancji zostało zaskarżone do Sądu Apelacyjnego w W

wspomniano, Sąd Apelacyjny w W W postanowieniem z listopada 2021 r. w sprawie o sygn. akt: oddalił zażalenie, pr lając się do argumentacji sądu niższej instancji. Wywiódł, że cyt. „skarga Z P o wznowienie postępowania nie została oparta na ustawowej przyczynie wznowienia (...) warunkiem sine qua non możliwości wznowienia postępowania cywilnego na podstawie tego przepisu jest wcześniejsze zasądzenie przez sąd powszechny od właściwego statio fisci Skarbu Państwa odszkodowania lub

wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości objętej działaniem dekretu (...) nie ma on zastosowania do rozliczeń pomiędzy właścicielami budynku a osobami, które korzystały z ich budynku bez podstawy prawnej po wydaniu decyzji reprivatyzacyjnej (lokatorami – przypis autora (...) lecz do rozliczeń pomiędzy beneficjentami decyzji reprivatyzacyjnej a Skarbem Państwa w trybie art. 160 k.p.a. dotyczących okresu sprzed wydania decyzji reprivatyzacyjnej”.

STAN PRAWNY

1. WSKAZANIE WZORCÓW KONTROLI I ANALIZA ICH DOPUSZCZALNOŚCI

Trybunał Konstytucyjny uznał przepis art. 32 ust. 1 Konstytucji RP za przepis ustanawiający „zasadę ogólną”, która nie ma jednak samoistnego charakteru: „Przyjmując, że art. 32 wyraża przede wszystkim zasadę ogólną, dotyczącą konstytucyjnych wolności i praw jednostki, założyć można, że – będące jego pochodną – prawo do równego traktowania także odnosi się przede wszystkim do realizacji tych właśnie wolności i praw. (...) Uznając więc prawo do równego traktowania za konstytucyjne prawo jednostki Trybunał Konstytucyjny podkreśla, iż ma ono charakter niejako prawa «drugiego stopnia» («metaprawa»), tzn. przysługuje ono w związku z konkretnymi normami prawnymi lub innymi działaniami organów władzy publicznej, a nie w oderwaniu od nich – niejako «samoistnie». Jeżeli te normy lub działania nie mają odniesienia do konkretnych określonych w Konstytucji wolności i praw, prawo do równego traktowania nie ma w pełni charakteru prawa konstytucyjnego, a to sprawia, że nie może ono być chronione za pomocą skargi konstytucyjnej” (postanowienie TK z 24 października 2001 r., sygn. SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225).

Reasumując zatem, w myśl ww. orzecznictwa, wzorcem kontroli konstytucyjnej w sprawie może być art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, o ile jest on powołany w związku z konkretnymi normami lub działaniami organów władz publicznych, a nie w oderwaniu od nich.

W tym kontekście należy dodać, że z samej istoty zasady równości wynika nakaz równego traktowania podmiotów mających tę samą relewantną cechę, zatem podstawowe znaczenie dla oceny zgodności kwestionowanego przepisu z art. 32 ust. 1 Konstytucji ma ustalenie „cechy istotnej”, gdyż to ta przesądza o uznaniu porównywanych podmiotów za podobne lub odmienne (zob. L. Garlicki, M. Zubik, Komentarz do art. 32 [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, t. II, (red.) L. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016, s. 109). Równość wobec prawa wiąże się więc z zasadnością wyboru takiego, a nie innego kryterium różnicowania. Ocena konstytucyjności przyjętego kryterium różnicowania oznacza rozstrzygnięcie tego: „1) czy kryterium to pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji; 2) czy waga interesu, któremu różnicowanie ma służyć pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w

wyniku wprowadzonego różnicowania; 3) czy kryterium różnicowania pozostaje w związku z innymi wartościami, zasadami, czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych” (wyrok TK z 20 października 1998 r., sygn. K 7/98, OTK ZU nr 6/1998, poz. 96; zob. również wyroki TK z: 9 czerwca 1998 r. sygn. K 28/97, OTK ZU nr 4/1998, poz. 50; 28 marca 2007 r., sygn. K 40/04, OTK ZU nr 3/A/2007, poz. 33; 7 listopada 2007 r., sygn. K 18/06, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 122; 1 kwietnia 2008 r., sygn. SK 77/06, OTK ZU nr 3/A/2008, poz. 39; 18 lipca 2008 r., sygn. P 27/07, OTK ZU nr 6/A/2008, poz. 107; 18 listopada 2008 r., sygn. P 47/07, OTK ZU nr 9/A/2008, poz. 156).

Prawidłowe jest dalej powołanie – jako wzorca kontroli – art. 2 Konstytucji, w aspekcie wywodzonej z tego przepisu zasady określoności prawa, przy czym wskazuje się tu na związki zachodzące między zasadą określoności prawa a regułami ograniczania praw i wolności wynikającymi z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, albowiem ograniczanie owo wymaga „określoności przepisów, które muszą być formułowane w sposób poprawny, precyzyjny i jasny”, a „standard ten wymagany jest zwłaszcza, gdy chodzi o ochronę praw i wolności” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 maja 2002 r., sygn. K 6/02, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 33; zob. też wyrok z dnia 13 lutego 2001 r., sygn. K. 19/99, OTK ZU nr 2/2001, poz. 30). W szczególności, „naruszeniem Konstytucji jest stanowienie przepisów niejasnych, wieloznacznych, które nie pozwalają obywatelowi na przewidzenie konsekwencji prawnych jego zachowań (...) «należyta poprawność, precyzyjność i jasność przepisów prawnych ma szczególne znaczenie, gdy chodzi o ochronę konstytucyjnych praw i wolności człowieka i obywatela»” (wyrok z 22 maja 2002 r., sygn. K 6/02, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 33).

W tym kontekście, rola zasady określoności prawa sprowadza się do kontroli prawidłowości sposobu ograniczenia wskazanych w skardze swobód skarżącego (*vide* – wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 maja 2009 r., sygn. SK 54/08, OTK ZU nr 5/A/2009, poz. 69 oraz z dnia 27 lutego 2014 r., sygn. P 31/13, OTK ZU nr 2/A/2014, poz. 16), przy czym „niejasność przepisu może uzasadniać stwierdzenie jego niezgodności z Konstytucją, o ile jest tak daleko posunięta, iż wynikających z niej rozbieżności nie da się usunąć za pomocą zwyczajnych środków mających na celu wyeliminowanie niejednorodności w stosowaniu prawa (...) Dlatego tylko daleko idące, istotne rozbieżności interpretacyjne albo już występujące w praktyce, albo – jak to ma miejsce w przypadku kontroli prewencyjnej – takie, których z bardzo wysokim prawdopodobieństwem można się spodziewać w przyszłości, mogą być podstawą stwierdzenia niezgodności z Konstytucją określonego przepisu prawa. Ponadto skutki tych rozbieżności muszą być istotne dla adresatów i wynikać z niejednorodnego stosowania lub niepewności co do sposobu stosowania. Dotykać one winny prawnie chronionych interesów adresatów norm prawnych i występować w pewnym nasileniu” (wyrok z 3 grudnia 2002 r., sygn. P 13/02, OTK ZU nr 7/A/2002, poz. 90).

2. UZASADNIENIE ZARZUTU NIEZGODNOŚCI PRZEDMIOTU KONTROLI ZE WZORCEM KONTROLI W POSTACI ZASADY RÓWNOŚCI WOBEC PRAWA I RÓWNEGO TRAKTOWANIA STRON W POSTĘPOWANIU SĄDOWYM (ART. 45 UST. 1 W ZW. Z ART. 32 UST. 1 KONSTYTUCJI RP)

Zgodnie z art. 39 ust. 1 USPDRep, decyzja, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, 3a i 4 (decyzja kasatoryjna lub stwierdzająca naruszenie prawa, w tym w stopniu rażącym), oraz ostateczna decyzja właściwego organu wydana na skutek decyzji, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 3 (decyzja kasatoryjna), zawierająca odmienne rozstrzygnięcie niż uchylona decyzja reprivatyzacyjna, stanowią podstawę wznowienia postępowania cywilnego o zapłatę odszkodowania lub dotyczącego zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości.

Pomimo literalnego brzmienia ww. przepisu, jego zakres zastosowania został ograniczony uzasadnieniem projektu ustawy o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości wydanych z naruszeniem prawa (druk 1056)¹, który wprost stanowi cyt. „Wprowadzenie w projektowanym akcie dodatkowych podstaw wznowienia postępowania cywilnego o zapłatę było niezbędne dla osiągnięcia celów ustawy. Tylko bowiem rozszerzenie katalogu podstaw wznowienia o decyzję Komisji, o której mowa w art. 24 ust. 1 pkt 2 projektu, oraz decyzję właściwego organu wydaną na skutek uchylecia przez Komisję decyzji reprivatyzacyjnej będzie umożliwiało skuteczne domaganie się przez Skarb Państwa zwrotu spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia z tytułu odszkodowania”.

Uzasadnienie rzeczonoego przepisu zawęży zatem krąg podmiotów pokrzywdzonych niezgodnym z prawem uwłaszczeniem dawnych właścicieli hipotecznych lub ich następców, które mogą domagać się wznowienia postępowania cywilnego w przedmiocie zapłaty odszkodowania lub dotyczącego zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości.

Następuje to mimo, że celem USPDRep było wprowadzenie cyt. „nowego, nieznanego dotychczas trybu weryfikacji decyzji administracyjnych, o nadzwyczajnym charakterze, wynikającym z istotnej społecznej potrzeby, mającej swe źródło w konstytucyjnej zasadzie sprawiedliwości społecznej, przywrócenia ładu, poczucia sprawiedliwości i wyrugowania nadużyć prawnych prowadzących nie tylko do pokrzywdzenia Skarbu Państwa czy osoby prawnej, jaką jest m. W , ale i licznych lokatorów nieruchomości budynkowych odzyskiwanych nierzadko przez osoby inne aniżeli spadkobiercy ich właścicieli, z nadużyciem prawa lub w sposób prowadzący do istotnych nadużyć zasad współżycia społecznego”.

¹ Na co powołuje się także sąd I i II instancji w skarżonym orzeczeniu.

Innymi słowy, ww. ograniczenie jest niespójne nie tylko z celem legislacyjnym, ale także i zasadą sprawiedliwości społecznej, prowadząc do niemożności ponownego uruchamiania przez byłych lokatorów postępowań o bezzasadnie lub co najmniej wątpliwe (wobec decyzji Komisji) zasądzonych od nich na rzecz beneficjentów hipotecznych kwot wynagrodzenia za bezumowne korzystanie nieruchomości (lokali).

Jak wiadomo, pokrzywdzona - niezgodną z prawem decyzją Prezydenta m. W z października 1998 roku nr i uwłaszczeniem w jej wyniku właścicieli hipotecznych lub ich następców (którzy następnie wypowiedzieli umowę najmu lokalu skarżącej) - Z P zdecydowała się na ponowne uruchomienie (wznowienie) postępowania o zasądzenie od niej wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z lokalu usytuowanego w budynku przy ulicy w W. Podstawę tego działania stanowiła decyzja Komisji, która stwierdzała niezgodność z prawem decyzji reprivatyzacyjnej (co wywołuje skutki także w świetle przepisów prawa cywilnego). Do wznowienia postępowania nie doszło, gdyż sąd powołał się na ww. ograniczenia wynikające - w jego ocenie - z art. 39 ust. 1 USPDRep.

W tym miejscu, skarżąca - powołując się na przepisy rangi konstytucyjnej - pragnie zauważyć, że normę art. 32 ust. 1 Konstytucji RP tj. zasadę równości obywateli i prawa do równego traktowania przez władze publiczne konkretyzuje m.in. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, który gwarantuje w kontekście ww. przepisu każdemu (a nie tylko wybranym podmiotom) prawo do sprawiedliwego (rzetelnego postępowania) sądowego, w tym do wznowienia postępowania.

Cechą istotną pozwalającą na wyróżnienie kategorii podmiotów, którym przyznano prawo do wznowienia postępowania cywilnego w oparciu o przepis art. 39 ust. 1 USPDRep, jest uprzednie prowadzenie postępowania cywilnego o odszkodowania lub wynagrodzenie za bezumowne korzystanie, co też miało miejsce względem skarżącej (wobec tej prowadzone było postępowanie właścicieli hipotecznych o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z lokalu).

W związku z tym, różnicowanie skarżonym przepisem art. 39 ust. 1 USPDRep (a właściwe uzasadnieniem do niego) pozycji procesowej podmiotów pokrzywdzonych uchyloną/wadliwą decyzją uwłaszczeniową tj. pomijanie byłych lokatorów w możliwości wznowienia postępowania cywilnego o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z lokalu i przyznanie takich praw wyłącznie Skarbowi Państwa (druk 1056 projektu ustawy o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości wydanych z naruszeniem prawa) ww. skonkretyzowaną normę równego traktowania stron w procesie narusza.

Konsekwentnie, skoro w sprawie naruszona jest zasada równego traktowania stron w procesie o wznowienie postępowania, a proces ten staje fikcją i nie jest rzetelny, to

wtórnie narusza to normę równego traktowania obywateli przez władze publicznej wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Poprzez takie a nie inne brzmienie przepisu i praktykę stosowania prawa powszechnego dochodzi do sytuacji, w której lokatorzy pokrzywdzeni wyrokami wydawanymi w postępowaniach cywilnych opartych na niezgodnej z prawem decyzji m. W i zmuszani z tego tytułu często do płatności kwot wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z lokalu (w tym skarżąca) – nie mogą następnie odwrócić skutków postępowań cywilnych opartych na ww. wadliwej decyzji reprivatyzacyjnej w drodze ich wznowienia, a ich sytuacja jest różnicowana bezzasadnie względem Skarbu Państwa, który w tej sytuacji jest chroniony. Co więcej, wielokrotnie sytuacja lokatorów jest różnicowana nawet względem beneficjentów wadliwych decyzji reprivatyzacyjnych, którzy (tak jak to było w sprawie) nie tracą nawet nienależnie pobranych świadczeń.

Takie różnicowanie nie znajduje żadnego wyjaśnienia i jest niczym uzasadnione, gdyż szkoda poniesiona z tytułu bezzasadnie (w znacznej mierze) wywodzonych czynszów za bezumowne korzystanie z lokalu jest w skali majątków prywatnych ofiar takich działań o wiele bardziej dotkliwa, niż szkoda poniesiona przez Skarb Państwa w skali jego majątku. Przykładowo, by zrealizować wyrok wydany w sprawie skarżąca jest zagrożona (egzekucja trwa) utratą całego domu położonego w C w W i bezdomnością na starość, co bez wątplenia nie grozi Skarbowi Państwa (nie jest nawet możliwe).

W rezultacie, wskutek naruszenia przez ww. przepis norm konstytucyjnych nie jest możliwe realizowanie samego celu ustawowego tj. przywrócenie ładu, poczucia sprawiedliwości i wyrugowania nadużyć prawnych prowadzących nie tylko do pokrzywdzenia Skarbu Państwa czy osoby prawnej, jaką jest m. W, ale i licznych lokatorów nieruchomości budynkowych odzyskiwanych nierzadko przez osoby inne aniżeli spadkobiercy ich właścicieli, z nadużyciem prawa lub w sposób prowadzący do istotnych nadużyć zasad współżycia społecznego. W szczególności, poczucie sprawiedliwości lokatorów (w tym skarżącej), wskutek takiego a nie innego działania prawa, jest po raz kolejny wystawiane na próbę.

3. UZASADNIENIE ZARZUTU NIEZGODNOŚCI PRZEDMIOTU KONTROLI ZE WZORCEM KONTROLI W POSTACI ZASADY DEMOKRATYCZNEGO PAŃSTWA PRAWA I OKREŚLONOŚCI PRAWA (ART. 2 KONSTYTUCJI RP)

Sformułowanie skarżonego przepisu jest nieprecyzyjne i niejasne, a mianowicie wywołuje wątpliwości czy wskazany przepis ma zastosowanie do rozliczeń pomiędzy właścicielami budynku a osobami, które korzystały z ich budynku bez podstawy prawnej po wydaniu decyzji reprivatyzacyjnej (lokatorzy nieruchomości budynkowych

odzyskiwanych), czy rozliczeń pomiędzy beneficjentami decyzji reprivatyzacyjnej a Skarbem Państwa, czy może do obu ww. sytuacji naraz.

Jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości wydanych z naruszeniem prawa (druk 1056), praktyki sądowej stosowania art. 39 ust. 1 USPDRP (vide uzasadnienie Orzeczenia), jak też poglądów piśmiennictwa wyrażonego choćby w komentarzu pod red. Anny Dałkowskiej pt. „Szczególne zasady usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości , wydanych z naruszeniem prawa. Komentarz do wybranych przepisów” warunkiem sine qua non możliwości wznowienia postępowania cywilnego na podstawie tego przepisu jest wcześniejsze zasądzenie przez sąd powszechny od właściwego statio fisci Skarbu Państwa odszkodowania lub wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości objętej działaniem dekretu i nie ma on zastosowania do rozliczeń pomiędzy właścicielami budynku a osobami, które korzystały z ich budynku bez podstawy prawnej po wydaniu decyzji reprivatyzacyjnej, lecz do rozliczeń pomiędzy beneficjentami decyzji reprivatyzacyjnej a Skarbem Państwa w trybie art. 160 k.p.a. dotyczących okresu sprzed wydania decyzji reprivatyzacyjnej. „Podstawą wznowienia postępowania mogą być dwa rodzaje wyroków sądów powszechnych: a) w sytuacji, gdy przed wydaniem decyzji reprivatyzacyjnej doszło do ustanowienia i wyodrębnienia odrębnej własności lokali, a Prezydent m. W nie uwzględnił tych lokali w decyzji reprivatyzacyjnej, beneficjent był uprawniony do złożenia pozwu do sądu, a sąd mógł zasądzić wyrokiem odszkodowanie od m. W albo od Skarbu Państwa (właściwego statio fisci) na rzecz beneficjenta; b) w sytuacji, gdy właściwy organ odmówił zwrotu nieruchomości, a następnie stwierdzono nieważność tej decyzji ze skutkiem ex tunc, beneficjent był uprawniony do złożenia pozwu do sądu, a sąd mógł zasądzić wyrokiem od m. W albo od Skarbu Państwa (właściwego statio fisci) na rzecz beneficjenta wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości.”.

Z drugiej strony, taka praktyka stosowania skarżonego przepisu nie wydaje się literalnie wyniść ać z samej normy art. 39 ust. 1 USPDRP, który to przepis (bez odwołania się do uzasadnienia projektu ustawy o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości wydanych z naruszeniem prawa - druk 1056) nie wyłącza wprost z katalogu osób uprawnionych do żądania wznowienia postępowania osób takich, jak skarżąca (lokatorów).

Sytuację komplikuje jeszcze bardziej niespójność ww. uzasadnienia z wyrażonym – również w uzasadnieniu celem ustawowym – gdzie do katalogu osób chronionych rzeczonym aktem prawnym zalicza się wszak lokatorów. Zgodnie z uzasadnieniem, celem USPDRP było bowiem wprowadzenie cyt. „nowego, nieznanego dotychczas trybu weryfikacji decyzji administracyjnych, o nadzwyczajnym charakterze, wynikającym z istotnej społecznej potrzeby, mającej swe źródło w konstytucyjnej zasadzie

sprawiedliwości społecznej, przywrócenia ładu, poczucia sprawiedliwości i wyrugowania nadużyć prawnych prowadzących nie tylko do pokrzywdzenia Skarbu Państwa czy osoby prawnej, jaką jest m. W ale i licznych lokatorów nieruchomości budynkowych odzyskiwanych nierzadko przez osoby inne aniżeli spadkobiercy ich właścicieli, z nadużyciem prawa lub w sposób prowadzący do istotnych nadużyć zasad współżycia społecznego”.

Wskazane wyżej niejasności mogą prowadzić do takiej sytuacji, że w części wypadków organy/sądy będą przyjmowały, że przepis art. 39 ust. 1 USPDRep nie upoważnia do wznowienia postępowania przez lokatora, a w innych przeciwnie. Arbitralność stosowania prawa może być uzależniona od zupełnie subiektywnych czynników.

W rezultacie, skoro należyta poprawność, precyzyjność i jasność przepisów prawnych ma szczególne znaczenie, gdy chodzi o ochronę konstytucyjnych praw i wolności człowieka i obywatela, a naruszeniem Konstytucji jest stanowienie przepisów niejasnych, wieloznacznych, które nie pozwalają obywatelowi na przewidzenie konsekwencji prawnych jego zachowań – toteż opisane wyżej wieloznaczności skarżonego przepisu wskazaną zasadę określoności prawa naruszają.

Co więcej, wskazana niejasność jest tak daleko posunięta, że wynikających z niej rozbieżności nie da się usunąć za pomocą zwyczajnych środków mających na celu wyeliminowanie niejednołitości w stosowaniu prawa. Konsekwentnie, tak daleko idące, istotne rozbieżności interpretacyjne albo już występujące w praktyce, albo – jak to ma miejsce w przypadku kontroli prewencyjnej – takie, których z bardzo wysokim prawdopodobieństwem można się spodziewać w przyszłości, powinny być podstawą stwierdzenia niezgodności z Konstytucją określonego przepisu prawa.

Z uwagi na powyższe, wnoszę jak w petitum.

Załączniki:

- a) pełnomocnictwo wraz z dowodem opłaty skarbowej
- b) 4 odpisy skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami, jak niżej
- c) postanowienie Sądu Okręgowego w W r. (sygn. akt:)
- d) postanowienie Sądu Apelacyjnego w W z I 2021 r. (sygn. akt:)
- e) wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w W z października 2012 r., sygn. akt
- f) elektroniczny dowód odbioru Orzeczenia przez Portal Informacyjny
- g) decyzja Komisji do spraw reprivatyzacji nieruchomości ostatecznej decyzji nr

Krzysztof Jarzyński
Radca prawny
WA.6904
wrzesień 2021